

Vége az iskolának – I.

Kitört a vakáció. A szünet azonban nemcsak az oktatási intézményekre vonatkozik, hanem minden olyan helyre, ahol gyerekek foglalkoznak. Ez adta az ürügyet, hogy végignézzünk a „gyermekintézményeken”, a bölcsődétől az egyetemig. Összeállításunk nem követ tematikát, mindenhol valami időszerű problémát, aktuális kérdést kerestünk.

No de, a bölcsi nem oktatási, hanem egészségügyi intézmény — vethetnék el-

len. Nos, kolléganőnk írása épp erről szól. Ezen túl összeállításunk első részében a gyakorlóiskola diákjainak kezdeményezőkedvéről és az egyetemen egy új képzés, az újságíró-oktatás bevezetéséről olvashatnak. Holnap, a második részben az óvoda, egy középiskola és az egyetemek kerülnek sorra. Az oldalon Lovassy Zoltán képeit láthatják, melyek egy év végi diákvetélkedőn készültek.

Gyakorlatias gyerekek

Lassan minden mondat az „ön”-nel kezdődik az iskolákban. Az oktatásban is rákényszerülnek, hogy öntevékenyek legyenek, önértékelésükre építsenek, önálló kezdeményezéseikkel érik el kitűzött céljaikat. A szűkre szabott költségvetés miatt ugyanis, hovatovább ezek az intézmények sem élnek meg vállalkozás nélkül, ami egyértelműen egy újfajta szemléletmód kialakulását feltételezi. A váltás, a változás első lépései a nevelésben, a közösségformálásban érhetők tetten. A vád, mely szerint nem az életre nevel az általános iskola, immáron alig érheti az alapoktatást. Mindezekről beszélgettünk a tanév befejezésekor a JGYT Főiskola II. Számú Gyakorló Általános Iskolájában Bunda Viktória igazgatóval. Először a meg erősödő diákönkormányzatot hozta szóba az igazgatónő:

— Nálunk megszűnt az úttörőmozgalom és a diákönkormányzat lépett a helyébe. Természetesen másfajta tartalommal, másfajta struktúrával. A saját elképzeléseink szerint úgy alakítottuk ki szervezeti felépítését, működési szabályzatát, hogy az leginkább alkalmas legyen a diákelet szervezésére. Eltérően az úttörőmozgalomtól, csak saját magunknak tartozunk elszámolással. Felnőtt vezető fogja össze a tizenhat tagú gyerekvezetőséget, ám gyakorlatilag minden feladatot a diákok mind maguk oldanak meg. Ebben rejlik vonzereje, népszerűsége. No meg abban, hogy saját ötleteiket valósíthatják meg, a mindannyiuk által óhajtott és elfogadott programokat szervezhetik. Nagy élmény volt látni, milyen komolyan vették a vezetőségválasztási kampányt: tele lett plakáttal az iskola. Minden megmozdulásuk azt jelezte, érzik az ügy fontosságát, és ez megnövelte a felelősség tudatukat. Az önkormányzat dolga egyébként, hogy beépítse munkatervébe a városi rendezvényeken való részvétel mikéntjét, hogyanját. Feladata, hogy se-

Együtt — értük

— *Hagy kapaszkodjam bele ebbe az utolsó mondatába. Úgy tudom, bevételeik növelésére egyesületet hoztak létre. Milyen eredményel működött ez a szervezet?*

— Valóban, Együtt — Értük elnevezéssel egyesületet alapítottunk azzal a céllal, hogy segítse a gyerekek szabadidős programjainak megszervezését. Szinte minden szülő pártolótag lett, ki kevesebbet, ki többet ajánlott fel. Mintegy 40 ezer forint jött így össze, amiből egyebek mellett a farsang költségeit fedeztük, sport- és szavalóversenyek

díjait finanszíroztuk, valamint utazási költségekhez járultunk hozzá. Egy szponzorunk is akadt, a Domaszéki Szőlőfürt Szakszövetkezet, ahonnan tízezer forint támogatást kaptunk.

Ifibank

— *Igaz a hír, bank is működik az iskolában?*

— Iskola-takarékszövetkezet ez tulajdonképpen, de mi magunk között csak ifibanknak hívjuk. A takarékosagra való nevelésen kívül egyfajta pályáorientációt is jelenthet ez a kezdeményezésünk amellel, hogy jól beleillik a mai vállalatközi szemléletbe. Általában ugyanis a gyerekek megismerik a pénz világát, megtanulják a bizonylati fegyelmet, élesben gyakorolják a könyvelést, a pénztáros munkáját. Tudniillik, minden műveletet egyedül, önállóan végeznek. Van fizetett intézőbizottságuk, közgyűlésük, fogadóórájuk, vagyis igazi bankéletet bonyolítanak. Az Üllési Takarékszövetkezet szegedi fiókjához tartozunk, amely versenyis hirdet az iskola-takarékszövetkezetek között. A csoport 3800 forint jutalomban részesült, amelyet az iskola kizárólag közösségi célokra fordíthat. Már ötletünk is akad, mire használjuk fel ezt az összeget. Iskolabolt alapítására gondoltunk, kezdenénk egy szekrényre való áruval, aztán a többi meg-látjuk...

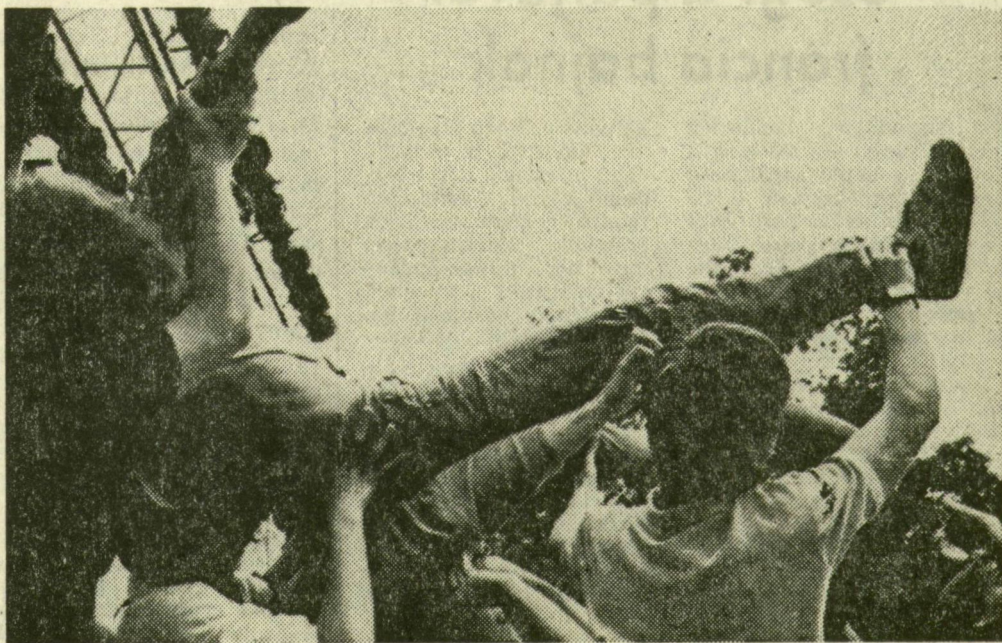
Választható vallásóra

— *Nem illik a kérdések sorába, ám végeztél el nem mulaszthatom a jövőt firtatni. Közismert ugyanis, hogy a főiskola épületegyüttetésére — amelyben ez az általános iskola is működik — mint jogos tulajdonára igényt tart a katolikus egyház. Mi lesz az iskola sorsa?*

— Egyelőre semmi konkrét információ nincsen erről, a mende-mondákra meg nem adhatunk.

Arra nem is, ám amit további információként Gyula Endre megyéspüspóktól megtudtam, arra annál inkább. Ezek szerint az 1991/92-es tanévtől tartanak igényt az épületekre. A gyakorlóiskola tehát hamarosan költözik. Hogy hová, azt azonban még senki se tudja. Így nem is nagyon lehet hosszú távra tervezni. Ami viszont a közeljövőt illeti, fakultációban már az idén minden általános iskolában bevezetik a hittan-oktatást. Szegeden a plébániákban máris megkezdődött az igények felmérése. A pedagógust az egyház delegálja majd, de a tantestület tagjaként az intézmény alkalmazza. Az igazgatók kötelessége lesz, hogy beépítsék az órarendbe a vallásórát, termet biztosítsanak az oktatás számára. Náluk kell jelentkezni a fakultációra.

Gombos Erzsébet

Tollnokképző a JATE-n

Az Állam- és Jogtudományi Kar kezdeményezte, a szakosító továbbképzéssel fejlesztik. A tervezet hátteréről dr. Czucz Ottót, az AJTK dékánját kérdeztem.

— *Úgy tudom, a JATE lapjának, a Szegedi Egyetemnek az újságírói kidolgoztak egy tantervet...*

— Az egyetemi lappal való együttműködés gondolata a BTK-val folytatott megbeszélések során merült fel. Ekkorra mi már többször konzultáltunk a MUOSZ-szal, és az előkészítő munkába bevontuk Kovács Bélát, a Bálint György Újságíró Iskola főigazgatóját is. A Szegedi Egyetem helyzete akoriban meglehetősen bizonytalan volt. A két tervezet céljait és felépítését tekintve egyébként sem tér el lényegesen egymástól. A tartalmi kérdések kidolgozása pedig ezután következik.

— *Már csak azért is lehetett volna a Szegedi Egyetem koordinátor, hiszen a lap egyetlen formában évek óta foglalkozik újságíróképzéssel.*

— Ön is említette, hogy a MUOSZ Újságíró Iskola monopóliumának megszűnésével a legkülönbözőbb stúdiók, napilapok indítottak újságíróképzést, célszerűbbnek láttunk egy „outsider”-t, a BTK egyik oktatóját megbízni ezen feladatok ellátásával, a képzés tartalmi részének kidolgozásával.

végzéséről. Tervezik, hogy a tanfolyamot diplomát adó szakosító továbbképzéssel fejlesztik. A tervezet hátteréről dr. Czucz Ottót, az AJTK dékánját kérdeztem.

— *Úgy tudom, a JATE lapjának, a Szegedi Egyetemnek az újságírói kidolgoztak egy tantervet...*

— Az egyetemi lappal való együttműködés gondolata a BTK-val folytatott megbeszélések során merült fel. Ekkorra mi már többször konzultáltunk a MUOSZ-szal, és az előkészítő munkába bevontuk Kovács Bélát, a Bálint György Újságíró Iskola főigazgatóját is. A Szegedi Egyetem helyzete akoriban meglehetősen bizonytalan volt. A két tervezet céljait és felépítését tekintve egyébként sem tér el lényegesen egymástól. A tartalmi kérdések kidolgozása pedig ezután következik.

— *Már csak azért is lehetett volna a Szegedi Egyetem koordinátor, hiszen a lap egyetlen formában évek óta foglalkozik újságíróképzéssel.*

— Ön is említette, hogy a MUOSZ Újságíró Iskola monopóliumának megszűnésével a legkülönbözőbb stúdiók, napilapok indítottak újságíróképzést, célszerűbbnek láttunk egy „outsider”-t, a BTK egyik oktatóját megbízni ezen feladatok ellátásával, a képzés tartalmi részének kidolgozásával.

— *Feltételezem, hogy az illetőnek valami köze mégis van a sajtóhoz...*

— Természetesen. Több szállal, számos fronton, többféle formában is kapcsolódik az újságíráshoz. A nevet most még nem szeretném elárulni, mivel még nem mondott határozott igent. Mindazonáltal hangsúlyozom, hogy a képzés gyakorlati megvalósításában feltétlenül számítunk a Szegedi Egyetemre.

— *Úgy tudom, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola is indít újságíróképzést, diplomát adó főszerkesztést, nem önköltséges alapon.*

— Nem szeretném, ha túl nagy hangsúlyt kapna a konkurenciaharc. Véleményem szerint az ügy a fontos. A diákok majd kiválasztják a számukra kedvezőbb képzési formát. Úgy tudom egyébként, hogy a főiskola kezdeményezése még csak terv.

— *Az újságíróképzés gondolata mindenképpen üdvözlendő, mivel rést nyithat a jelenlegi merev egyetemi képzési rendszeren, és lehetővé teszi, hogy sokoldalúbb szakemberek kapjanak — jobban és többféleképpen hasznosítható — diplomát. A tollnokképzés elfogadott tervezetével több ponton kedvünk lenne vitatkozni. Csak az tart vissza, hogy a lényegi kérdések még oly homályosak.*

Keczer Gabriella

Szomorúan — a bölcsiről

Jól emlékszem: szomorúnak láttam a gyereket, a bölcsődében amikor beszoktatásra ítéltém „az én csemetémét”. Az alig tőtyogó kicsi muanyag játékukat, rokaszgatókat, magázhatatlan, apró emberkéek voltak elkülönítve a mászókaiban — faráccsal... A szokásoknak megfelelően, papucsot húztam (riasztóan) fehér köpenyt öltöttem magamra, és kézen fogva „az én szívem csücskét” beléptünk a tisztaságtól villogó játékszobába. A gyerekek körém, az idegen néni köré sereglettek. Lehetetlen volt nem leülni közéjük, lehetetlen volt nem játszani velük. Kockából tornyot építettünk, rongybábút pelenkáztunk, mesésnyvet nézegettünk. Közben „az én kicsi kincsem” is föltalálta magát a sok-sok új játék között.

Jól emlékszem: szomorúnak láttam a gondozónőket a bölcsődében, amikor beszoktatásra ítéltém „az én csemetémét”. Villogó, fehér köpenyben tette a dolgát a gondozónő: ellátta a kicsiket. Megette, megittatta, tisztába tette a gondajra bízott apróságokat; amelyiknek kellett, megtörölte az orrát, amelyikre kellett, rászólt, hogy ezt vagy azt nem szabad... Szomorúnak láttam őket azóta is. Az előírásoknak megfelelően, például evésnél nem segíthetnek a kicsiknek úgy, hogy kezükkel a markocskában szorongatott kanalat a pici szájhoz kormányozzák, az „irányított játék” is a tiltott dolgok közé tartozik. A gondozónők munkaköre tehát a „gondozással” azonos. Az egészségügyi végzettséggel kívánós, de alacsonyán fizetett és társadalmilag alig becsült munkára nem könnyű embert találni. Így szinte természetesen, hogy előfordul — főleg a lakótelepi, ezért üfölt bölcsődékben —, egy-egy gondozónőre kétszer annyi gyermek ellátása bízatik, mint az kívánatos volna. Ilyen esetben aztán végképp csak a kicsinvek biológiai szükségleteinek ellátásában működhetnek közre a gondozónők. Kivé-

teles szerencsének nevezhető, ha marad kedvük mosolyogni és szépen szólni, ha a gépies mozdulatok között megmarad a simogatás gesztusa, ha jut idő a gyerekek közé ülni, s őket mondókákra, énekekre tanítani. Pedig a türelem és kedvesség, a jó szó legalább olyan fontos a kicsi ember „komfortérzetéhez”, mint az, hogy a hasa tele, a pelenkája pedig száraz legyen.

Jól emlékszem: szomorú voltam, mert beszoktatásra kellett ítélnem „az én csemetémét”. Bölcsődébe kényszerült (mint sok társa), mert „ana dogozóba jár”. Azóta is szomorú vagyok, mert hiába ismerem a pszichológiai alaptételt: a személyiségfejlődés szempontjából az első három életév döntő szerepét, nincs rá mód, hogy ebben a fontos időszakban csak „az én kicsi kincsemmel” legyenek.

Az én kicsim (mint sok társa) a bölcsődében, egy alapvetően egészségügyi, s nem az érzelmi fejlesztésére és képességeinek kibontakoztatására is koncentráló, a pedagógiai szerepnek is megfelelni kívánó intézményben tölti első három életévének nagy részét. Mivel ez a személyiségfejlesztésre is figyelő szempont hiányzik az intézmény jellegéből, mivel a bölcsődék és az ott dolgozók helyzete — talán éppen azért, mert a „nem termelő” egészségügyi ágazathoz és az anyagilag rosszul álló tanácsokhoz tartoznak — folyamatosan romlik, esetleges, hogy „X. néni” a munkaköri leírásból jöttányit sem engedve teszi a dolgát, vagy egyéniségében van annyi plusz, ami átsugárzik és gazdagítja a keze alatt cseperedő gyermekek személyiségét.

Jól emlékszem: a beszoktatás után (és azóta is) azzal nyugtatgatom magam, hogy a mi anyáink is dolgozni mentek, bölcsődébe járt az én generációm is. Elhessegetem a (gyakori) rossz érzésemet, hogy épp ezért még szomorúbb legyek.

(Újszászi)

